

Redaktorius: Virgaudas GUDAS
tel.: (8-5) 261-79-08
el.p. pastoge@respublika.net

PASTOGĖ

Profesorius Jonas Minkevičius: “Kol kas esame tik sekėjai”

Regis, šių metų Kultūros ir meno premija laureatą architektą profesorį Joną Minkevičių turėtų pareigoti apie mūsų architektūrą kalbėti optimistiškai, tačiau kaunietis jos būklę vadina liūdna.

Jaunius POCIUS
“Respublikos” žurnalistas

Vyrauja architektūra be idėjų

- Buvo laikas, kai Lietuva savo architektais didžiavosi, sostinės Lazdynai buvo rodomi visai Sovietų Sąjungai. Ar kas nors į mus dabar gali lygiuotis? - “Respublika” klausė J. MINKEVIČIAUS.

- Iš tiesų toks metas buvo. Bet prisiminkime, kur, kokioje erdvėje mes gyvenome, ir viskas pasidarys aišku. Mes buvome pavyzdys sovietiniu mastu. Bet mes nebuvom pavyzdys vadinamųjų liaudies demokratinių šalių mastu - kad ir Lenkijos, Čekijos. Aš esu parašęs disertaciją, bet jos man neleido gintis, ir galėjau lyginti viso pasaulio moderniąją architektūrą. Man buvo aišku, kas darosi Lietuvoje, kuri buvo aukštesnio kultūrinio, dvasinio lygio. Iš to išplaukė mūsų architektūra. Ji turėjo gilesnę mintį, dvasinę dimensiją, turėjo pasipriešinimo intenciją. Čia yra šaknys. Ne visi tą supranta. Dabar pažiūrė - pastatai, rajonai, interjeras. Ne nuo to prasideda architektūra. Dabar nustumkome. Į mus lygiuotis nėra kam.

- Viena interviu esate pasakę, kad mūsų naujoji architektūra gadina vaizdą.

- Maža pasakyti “gadina”. Kas yra naujoji architektūra, kuo ji remiasi? Ji turėjo patenkinti augančių miestų žmonių poreikius - reikėjo statyti greitai ir pigiai. Jokių idėjų ten nėra. Tikros architektūros uždavinys - tenkinti abu poreikius, dvasinį ir materialųjį. Kylant globalizacijos, internacionalizacijos problemoms, mums atsiranda baimė neprarasti tautinio identiteto. Ne tik neprarasti, bet dar tautosoti, ugdyti.

Neliko tautinio identiteto

- Ar kitos tautos gali pasigirti išlaikiusios savo tautinį identitetą architektūroje?

- Tai labai sunkus kūrybinis uždavinys. Įveikti technicizmo tendenciją nelengva.

Įdomios šiaurės regionų tradicijos. Pavyzdžiui, suomių. Jų Alvaras Altas (Alvaras Aalto) - vienas moderniosios architektūros pradininkų. Kūrė moderniškai, šiuolaikiškai, bet labai taikydama prie Suomijos klimato, medžiagų kraštovaizdžio. Ir tai atitiko tautos idealus, lūkesčius. O mes esame tik sekėjai, bet ne kūrėjai. Tikroji tauta yra kūrybinga jau pati savaime. Ji kuria, jeigu norite, semkitės. O mes kažką sekame. Atrodo, kad padarome,

Stasio Žumbio nuotr.

► **ŠAKNYS.** Architektas profesorius Jonas Minkevičius ragina grįžti prie nacionalinių architektūros tradicijų

o iš tiesų tik einame iš paskos.

- **Ko reikia, kad apie mus kalbėtų kaip apie suomius?**

- Reikia tam tikrų sąlygų. Prioritetų. Kas mūsų prioritetai valstybiniu mastu? Jeigu mes prarandame savo savastį, tai prarandame todėl, kad prarandame tautinę savimonę.

Prarandame nacionalinį identitetą. Mes emigruojame, mišrios vedybos, nesvarbu, kas su kuo, svarbu pinigai, geriau

► **Kas yra naujoji architektūra, kuo ji remiasi? Ji turėjo patenkinti augančių miestų žmonių poreikius - reikėjo statyti greitai ir pigiai. Jokių idėjų ten nėra**

gyventi. Tai iš esmės atsispindi architektūroje. Sekame siaura ekonomika. Tampame neopaganizmo šalininkais. O kas tai? Pinigas, nauda. Utilitarizmas.

- **Kiek plačiau tas reiškinys yra apėmęs mūsų architektūrą?**

- Jis pirmiausia apėmęs mūsų tautą. O architektūra yra tikrai dalis, atspindinti tautos savimonę.

- **Bet atrodo, kad architektai ganėtinai išsilavinę, kad tai suvoktų?**

- Iš principo teisingai pastebite. Architektūra yra ta sritis, kurios atstovai vieni iš intelektualiausių. Aš susiduriu su studentais, būna dideli konkursai. Bet kas iš to? Jie neturi pagrindų, gautų mokyklose, šeimoje. Jie net Lietuvos istorijos nežino, nesupranta, nematę liaudies architek-

tūros. Nebežino, kas tie pagrindai, kas ta Lietuva, nuo ko ji prasideda. Jie nebemyli šitos Lietuvos.

- **Atrodo, kad architekturo profesija tapo madinga, užtikrinanti greitą ir gerą uždarbį.**

- Taip, tai labai pelninga profesija. Čia mados ir naudos reikalas. Antra vertus, čia reikia idealistų. Tai kūryba, o ne naudos ieškojimas. Architektūra pati savaime nekuria. Galima siūlyti.

Bet reikia užsakovo, kad finansuotų. Taip buvo nuo seno ir taip bus. O kas užsakovai? Na, išskyrus vieną kitą, tai yra publika, kuri vadovaujasi ta pačia neopaganizmo ideologija, tad ko iš jų norėti. Prašo sukurti žiūrėdami grynai snobiškai iš savo individualistinių interesų, noro pasirodyti.

Kai kurie vadinamieji minimalistiniai turtuolių namai kainuoja milijonus. O tai viso labo pseudominimalizmas, kaukė.

- **Kokie visuomeniniai pastatai, jūsų akimis, labiausiai atitinka mūsų nacionalines tradicijas?**

- Reikėtų dar gerai pagalvoti. Jeigu visuomeniniais laikysime bažnyčias, dauguma jų yra nevykusių. Gal buvo mažai konkursų, buvo bumas, greitai statė. Bet kai kas pavykę. Kad ir Nidos bažny-

tėlė. Gal ji nėra idealas, bet vis dėlto yra priartėjusi prie kraštovaizdžio tradicijos, jaukumo. Yra vienas kitas labiau pavykęs gyvenamasis pastatas, bet tokius ant pirštų gali suskaičiuoti. Atrodo, pajūrio zonos specifika architektams yra absoliučiai nesuprantama. Nekalbu apie gigantiškus statinius, kuriuos reikia griauti.

Statomos monumentalios, masyvios konstrukcijos, o pajūrio dvasia - lengva, dekoratyvi.

Tiki jaunimu

- **Jūs važinėjate po Lietuvą. Kas labiausiai krinta į akis?**

- Teritorijų sugrūdymas visai neatitinka mūsų tradicijų. Kaip valakų reformos laikais, kai žemę rėžiais dalijo. Parduodame tuos sklypelius, pasidaro masė, nėra vaizdo. Galima būtų susitarti, sukurti ką nors vieninga. Bet pažiūrėkit, ir ta masė jau irgi tipinės architektūros. Lygūs stogai mūsų Lietuvai absoliučiai nebūdingi. Netgi netinka mūsų klimatui. Taip yra ir dėl pigumo, ir dėl nesupratimo. Štai čia išryškėja prioritetų reikalas.

- **Ar matote ką nors šviesaus?**

- Aš tikiu. Negalėčiau ramiai gyventi, jeigu jausčiau, kad tauta pražus. Aš daug tikiuosi iš jaunimo, naujų kartų. Bet jį reikia auklėti. Bet kas iš to auklėjimo, kada pilni lėktuvai skrenda į Dubliną ir į Londoną.

- **Tai gal architektus reikia ugdyti nuo mažens kaip muzikos talentus?**

- Žinoma. Bet pirmiausia reikia ugdyti kūrybiškumą. Kūrybingus žmones. Tai turi būti paremta ne rankos išlavimu, o dvasiniu parengimu padedant stiprų kultūrinį nacionalinį pagrindą. Kad žmogus pirmiausia mylėtų Lietuvą. O kad mylėtų, reikia, kad šį bei tą žinotų.

- **Ką galėtų nuveikti architektų gildija?**

- Achitektų gildijos vaidmuo gali būti svarbus ne tik mokant jaunimą, bet ir ugdant užsakovus, propaguojant tautinę kultūrą. Kokie mūsų miestų bendrieji planai, gyvenvietės? Kas iš mūsų kaimų pasidarė? Kažkoks kičas. Net ir nacionaliniuose parkuose nebeišlaikome paveldo. Taip bus, kol tik deklaruosime, bet neremsime gerų darbų.

PAROC

Šilti ir jaukūs namai

www.paroc.lt

Pastogės aktualija

► **“City Service” atestuota teikti energijos audito paslaugą**

Pastatų ūkio valdymo grupei “City Service” suteiktas atestatas, liudijantis, kad kompanija gali teikti energijos audito paslaugą. Pagal nuo šių metų balandžio mėnesį įsigaliojusią tvarką, energijos auditą gali atlikti išimtinai atestuoti specialistai pagal Ūkio ministerijos patvirtintą metodiką.

“Gautas atestatas tik sustiprins mūsų siūlomų pastatų audito paslaugų paketą - pagal šią Ūkio ministerijos metodiką energijos auditą atliekame jau ne pirmus metus”, - teigė “City Service” projektų vadovas dr. Romanas Savickas, atestuotas atlikti šiuos auditus.

Anot jo, energijos auditas aktualus tiek renovaciją planuojantiems daugiabučių namų gyventojams, tiek komercinių pastatų savininkams. “Faktiniais duomenimis remiantis atliekamas energijos auditas - tiksliausias ir veiksmingiausias būdas įvertinti pastato šilumos energijos naudojimo efektyvumą ir pritaikyti taupymo priemones”, - sakė R.Savickas.

“City Service” specialistai, įvertinę pastato būklę, parengia energijos audito ataskaitą, joje įvertina potencialias priemones, leidžiančias pastato savininkui sumažinti išlaidas energijos ištekliams. Audituojami pastatai taip pat palyginami su kitais panašaus tipo statiniais, numatomas siūlomų investicijų atsipirkimo laikotarpis.

Pastatų energijos bei techniniai auditi atliekami ne tik renovacijos tikslais, bet ir siekiant įvertinti esamą būklę. “Pastatų energijos bei techninį auditą galima palyginti su automobilių technine priežiūra. Iš anksto diagnozavus gresiantį gedimą, automobilio remontas kainuoja pigiau. Ši taisyklė galioja ir pastatams, kurių vertė dešimteriopai didesnė”, - teigė R.Savickas.

Energijos auditas dažnai painiojamas su energinio naudingumo sertifikatais, privalomais įvairių tipų pastatams. Sertifikatai, nurodantys pastatų energinio naudingumo klasę, išduodami remiantis teoriniais skaičiavimais ir tik apytiksliai atspindi pastato būklę, o energijos auditas platesnis, įvertinamas ir faktinis energijos vartojimas.

“Respublikos” inf.

**BE TARPININKŲ
STATOMI IR PARDUODAMI
NAUJI BUTAI**

Šeimyniškų g. 21, Vilnius
butai - nuo 4600 Lt/m², komercinės patalpos - nuo 3900 iki 4500 Lt/m²

PASKUTINIAI BUTAI

S. Neries g. 109, Vilnius, 2 k. butas I a., 83,71 m² - 2700 Lt/m²

Vingrių g. 3, Vilnius, 4 k. butas I a., 116,84 m² - 5200 Lt/m²

Lukiškių g. 5, Vilnius, tel. 8 610 31 034, 215 1000. www.mabli.lt